

Sygn. akt VII U 483/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Anna Kozłowska-Czabańska

Protokolant: sekr. sądowy Aneta Rapacka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 września 2016 r. w Warszawie

sprawy B. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania B. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 4 lutego 2015 r. znak: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje B. R. prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 01 stycznia 2015 r.

Sygn. akt VII U 483/15

UZASADNIENIE

B. R. w dniu 5 marca 2015 r. złożył za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odwołanie od decyzji ww. organu rentowego z dnia 4 lutego 2015 r., znak: (...), na mocy której organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, że organ rentowy nie uznał okresu świadczenia przez niego pracy od dnia 22 czerwca 1973 r. do dnia 30 listopada 1992 r. w (...) Spółdzielni (...) w W., jako pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Ubezpieczony podniósł, że organ rentowy podważył prawidłowość świadectwa pracy w warunkach szczególnych, twierdząc że nie jest prawidłowo wystawione. Ponadto odwołujący wskazał, że w wykazie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w Zakładach (...), w dziale XIV, poz. 16, pkt 1, występuje stanowisko „mechanik-rzemieślnik-specjalista” zatrudniony wyłącznie w kanałach remontowych. Wystawca świadectwa określił stanowisko wnioskodawcy jako mechanik samochodowy. Wnioskodawca dodatkowo zaznaczył, iż organ rentowy uznał prawie takie samo świadectwo pracy w warunkach szczególnych za okres 10 miesięcy pracy w (...) Spółdzielni (...).

W związku z powyższym ubezpieczony wniósł o zmianę decyzji organu rentowego oraz o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków: A. Z. i W. M. (odwołanie, k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., w odpowiedzi na odwołanie z dnia 27 marca 2015 r., wniósł o jego oddalenie.

W uzasadnieniu odwołania organ rentowy podniósł między innymi, że na podstawie przedłożonej dokumentacji organ rentowy uznał za udokumentowany okres pracy ubezpieczonego w szczególnych warunkach w wymiarze 10 miesięcy tj. od 1 grudnia 1992 r. do 30 września 1993 r. w (...) Spółdzielni (...). Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. nie uwzględnił natomiast do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia odwołującego od dnia 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada 1992 r. w (...) Spółdzielni (...), ponieważ ubezpieczony nie przedłożył wystawionego przez pracodawcę świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, natomiast dołączone do wniosku o emeryturę – zeznania świadków nie są wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. jako środki dowodowe na okoliczność wykonywania prac w szczególnych warunkach. Wobec nie udowodnienia 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach organ rentowy decyzją z dnia 4 lutego 2015 r. odmówił ubezpieczonemu prawa do wnioskowanego świadczenia (odpowiedź na odwołanie, k.5-6).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony B. R., urodzony w dniu (...), w dniu 27 stycznia 2015 r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., wniosek o wcześniejszą emeryturę z warunków szczególnych (wniosek, k.1-15 a.r.).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w warunkach szczególnych (tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych), gdyż na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił wymaganego okresu takiej pracy. Z tych też względów organ rentowy na gruncie decyzji z dnia 4 lutego 2015 r., znak: (...) odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonej emerytury. Do stażu pracy organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresów zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada 1992 r. w (...) Spółdzielni (...), ponieważ odwołujący nie przedłożył świadectwa wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionego przez pracodawcę, a zeznania świadków nie są wymienione w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. jako środki dowodowe na udokumentowane okresów wykonywania prac w szczególnych warunkach. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że łączny staż pracy odwołującego – okresów składkowych i nieskładkowych wynosi 26 lat, 8 miesięcy i 28 dni, w tym 10 miesięcy wynosi jego staż pracy w warunkach szczególnych (decyzja z dnia 4 lutego 2015 r., znak: (...), k.17 a.r.).

Ubezpieczony B. R. od niekorzystnej dla niego decyzji organu rentowego z dnia 4 lutego 2015 r., złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że:

B. R. w okresie od dnia 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada 1992 r. był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) na stanowisku mechanika samochodowego. W tym okresie w Zakładzie było około 200 samochodów ciężarowych i około 5 kanałów remontowych. W ww. Zakładzie ubezpieczony przez większość czasu pracy wykonywał pracę w kanałach remontowych naprawiając samochody ciężarowe. Wnioskodawca w kanałach naprawiał skrzynie biegów, sprzęgła, hamulce, zawieszania, wymieniał wały napędowe, resory, amortyzatory, przewody hamulcowe oraz tylne dryfty. W kanale odwołujący dokonywał wymiany paliwa oraz odpowietrzenia silnika. Poza kanałami wnioskodawca wymieniał koła, szczęki hamulcowe, nakładki oraz zawieszania przednie. Dodatkowo wnioskodawca wymontowywał skrzynię biegów w kanale, a następnie przenosił ją do odpowiedniego pomieszczenia i tam naprawiał. Gdy już była naprawiona to ponownie montował ją w kanale. W Zakładzie było również około 30 samochodów, które nie mieściły się na kanały, a napraw ich dokonywano na zewnątrz kanałów. W przypadku, gdy nie było elektryka samochodowego to do obowiązków ubezpieczonego należało przygotowanie elektrolitu w specjalnym pomieszczeniu, a następnie uzupełnienie go w akumulatorach. Ponadto odwołujący do każdej godziny pracy miał doliczone tzw. szkodliwe. Świadek A. Z. i W. M. otrzymali z (...) świadectwo pracy w warunkach szczególnych. Ponadto świadek W. M., otrzymał decyzję organu rentowego, przyznającą mu prawo do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych (zeznania świadka A. Z. k. 23 i 58-59 a.s., zeznania świadka W. M., k.22 i 59 a.s., zeznania odwołującego B. R., k.21-22 i 59 a.s., świadectwo pracy w warunkach szczególnych, k. 2, tom I a.r.).

W toku postępowania sądowego, Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu BHP, celem ustalenia czy zatrudnienie B. R. w (...) Spółdzielni (...) od 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada 1992 r. można uznać za zatrudnienie w warunkach szczególnych, bądź w szczególnym charakterze. Mając na uwadze dokumentację zgromadzoną w aktach rentowych, aktach sądowych, aktach osobowych oraz przesłuchanie świadków i wnioskodawcy oraz na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz innych Rozporządzeń Ministerialnych obowiązujących w tym okresie.

W opinii z dnia 24 listopada 2015 r. biegły sądowy z zakresu BHP J. P. stwierdził, iż prace wykonywane przez odwołującego w okresie od 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada 1992 r. nie spełniają przesłanek wymaganych do uznania je za prace wykonywane w szczególnych warunkach. Biegły wskazał, że udostępniony mu materiał dowodowy jest niewystarczający do wyrażenia opinii, które z czynności obsługowo – naprawczych, pojazdów samochodowych wykonywanych przez wnioskodawcę w spornych okresach umożliwiają ich zakwalifikowanie do rodzajów prac o charakterze podstawowym, wykonywanych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy oraz objętych Wykazem prac w szczególnych warunkach, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (opinia z dnia 24 listopada 2015 r., k.35-41 a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 20 stycznia 2016 r. odwołujący wniósł o ponowne przesłuchanie dotychczasowych świadków celem uzyskania brakujących informacji wskazanych przez biegłego w pisemnej opinii oraz o ewentualne powołanie innego biegłego z zakresu BHP (pismo procesowe z dnia 20 stycznia 2016 r., k.50 a.s.).

Na rozprawie w dniu 30 marca 2016 r. Sąd postanowił dopuścić dowód z opinii uzupełniającej biegłego sądowego z zakresu BHP J. P., celem zajęcia ostatecznego stanowiska w sprawie (e-protokół, k. 58-60 a.s.).

W opinii uzupełniającej z dnia 14 maja 2016 r. biegły sądowy z zakresu BHP J. P. stwierdził, iż prace wykonywane w szczególnych warunkach przez ubezpieczonego nie spełniają przesłanek do zakwalifikowania ich jako prace wykonywane w szczególnych warunkach, bowiem prace w kanałach remontowych objęte Wykazem A prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. były wykonywane przemiennie z rodzajami prac nie objętymi Wykazem co oznacza, że prace objęte Wykazem nie były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na zajmowanym stanowisku (opinia uzupełniająca z dnia 14 maja 2016 r., k.67-74 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i osobowych odwołującego, a także na podstawie wiarygodnych zeznań odwołującego B. R. oraz świadków: A. Z. i W. M..

Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty te nie były przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało uznać za mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Zeznania A. Z. i W. M., Sąd ocenił jako wiarygodne biorąc pod uwagę fakt, iż świadkowie jako osoby niespokrewnione i niepowiązane z żadną ze stron, nie miały interesu w składaniu zeznań nieodpowiadających rzeczywistości. Wskazani wyżej świadkowie wyjaśnili na czym dokładnie polegała praca B. R. w (...) Spółdzielni (...). Powyższym zeznaniom odwołującego, jak i świadków Sąd dał wiarę w całości, jako że są one spójne, logiczne, a także w pełni korespondują z treścią dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych odwołującego.

Powołany w sprawie biegły sądowy z zakresu BHP J. P. uznał natomiast, że zatrudnienie ubezpieczonego w (...) Spółdzielni (...) trudno uznać, za zatrudnienie w warunkach szczególnych z uwagi na fakt, iż odwołujący nie wykonywał prac w kanale remontowym stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na stanowisku mechanika samochodowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie B. R. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 4 lutego 2015 r., znak: (...) jest uzasadnione i jako takie zasługuje na uwzględnienie.

Zasady nabywania prawa do emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. zostały uregulowane w treści art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013.1440), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, tj. którzy spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) legitymują się okresem zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż: 65 lat - dla mężczyzn, 60 dla kobiet;
- 2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej: 25 lat dla mężczyzn, 20 dla kobiet;
- 3) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r.

Aktem wykonawczym, do którego odsyła ww. ustawa jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.), które w § 4 wskazuje, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A (stanowiącym załącznik do rozporządzenia) nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto, zgodnie z przepisem § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia - okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy (§ 2 ust. 2 rozporządzenia).

Wskazać należy, że przy ustalaniu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach na podstawie rozporządzenia, nie można kierować się względami nazewnictwa danego stanowiska pracy. Należy ustalić, jakie prace ubezpieczony rzeczywiście wykonywał, bowiem ta okoliczność, nie zaś nazwa zajmowanego stanowiska, przesądza o ewentualnym istnieniu przesłanek dla przyznania dochodzonego świadczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie II UK 337/03).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że B. R. ukończył w dniu 15 czerwca 2014 r. wymagany wiek 60 lat, nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, jak również udowodnił wymaganą ilość okresów składkowych i nieskładkowych 25 lat, według stanu na dzień 1 stycznia 1999 r.

Przedmiotem sporu pozostawało natomiast ustalenie, czy odwołujący posiada na dzień 1 stycznia 1999 r. 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy nie zaliczył mu bowiem do okresów pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od dnia 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada 1992 r. w (...) Spółdzielni (...).

Zdaniem Sądu fakt wykonywania przez odwołującego pracy w szczególnych warunkach w okresie pracy od dnia 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada 1992 r. w (...) Spółdzielni (...) znajduje potwierdzenie w zebranych w sprawie materiale

dowodowym. Niewątpliwie przez ten okres zatrudnienia odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, tj. 8 godzin dziennie, wykonywał pracę na stanowisku mechanika samochodowego, która to praca jest wymieniona w Dziale XIV – Prace różne, pod poz. 16, pkt. 1 Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Sąd Okręgowy nie znalazł przy tym jakichkolwiek podstaw, by kwestionować wiarygodność materiału dowodowego, w tym zeznań ubezpieczonego złożonych na rozprawie w dniu 25 sierpnia 2015 r. oraz 30 marca 2016 r. zwłaszcza w świetle potwierdzenia tych okoliczności przez świadków W. M. oraz A. Z., którzy w sposób zgodny wskazali, że w okresie od dnia 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada 1992 r. B. R. wykonywał pracę na stanowisku mechanika samochodowego. Świadek W. M. w tym samym okresie czasu pracował z wnioskodawcą w ww. Zakładzie oraz wykonywał prace które były zbieżne z pracą odwołującego, przy naprawianiu samochodów ciężarowych w kanałach remontowych. Oboje otrzymali takie samo świadectwo pracy w warunkach szczególnych. Z dokumentów dołączonych do akt sprawy jednoznacznie wynika, że świadek W. M. otrzymał od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych decyzję przyznającą mu prawo do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych. Po zgromadzeniu całego materiału dowodowego Sąd uznał, że nie ma możliwości, aby Zakład Ubezpieczeń Społecznych, mając dwa takie same świadectwa pracy w warunkach szczególnych, odrzucił świadectwo pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy, podnosząc iż świadectwo takie musi zawierać określenie, iż osoba zatrudniona powinna pracować stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, rodzaj pracy, dział, pozycje oraz punkt, które są zgodne z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Sąd rozpatrując sprawę świadka W. M. stwierdził, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie miał zastrzeżeń do jego świadectwa pracy w warunkach szczególnych. W ocenie Sądu, kwestionowanie świadectwa pracy w warunkach szczególnych wnioskodawcy stoi w sprzeczności w równym traktowaniu wszystkich pracowników, a przede wszystkim podważa autorytet Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, który bez szczególnego uzasadnienia odrzucił świadectwo pracy w warunkach szczególnych przedłożonego przez wnioskodawcę jako dowód w sprawie.

Sąd dodatkowo wskazał, że w świadectwie pracy w warunkach szczególnych sporządzonym przez pracodawcę jest wymieniony dział XIV poz. 16, pkt.1, który wskazuje na pracę mechanika samochodowego. Niewątpliwie odwołujący wykonywał te prace. Z tych też względów, Sąd nie widzi żadnych okoliczności w których ZUS mógłby zakwestionować pracę w warunkach szczególnych wykonywaną przez odwołującego.

Na koniec warto także podkreślić, że praca w szczególnych warunkach jest pracą o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagająca wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia – art.32 ust.2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jej wykonywanie powoduje szybsze obniżenie wydolności organizmu i szybszą utratę zdolności do zarobkowania stąd uzasadnione jest obniżenie wieku emerytalnego w stosunku do osób ją wykonujących. Jednakże dla oceny czy pracownik wykonywał pracę w warunkach szczególnych znaczenie mają konkretne warunki, w których jest ona wykonywana na danym stanowisku, mające z punktu widzenia ustawodawcy szkodliwy wpływ na organizm ludzki a nie samo przekonanie pracownika o wysokiej szkodliwości warunków pracy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 10 kwietnia 2013 r., sygn. akt. III AUa 137/13, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 18 stycznia 2013 r., sygn. akt III AUa 1203/12, wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 16 stycznia 2013 r., sygn. akt III AUa 1181/12 .

Skoro odwołujący się był zatrudniony od dnia 1 kwietnia 1972 r. do 30 listopada

1992 r. w (...) Spółdzielni (...), co wynika bezspornie ze świadectwa pracy w warunkach szczególnych znajdującego się w aktach rentowych tym samym spełnił wymóg pracy co najmniej 15 lat w warunkach szczególnych, spełnił też warunek wieku 60 lat przewidziany w § 4 o rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 4 lutego 2015 r., znak: (...) w ten sposób, że przyznał odwołującemu B. R. prawo do wcześniejszej emerytury z warunków szczególnych od dnia 1 stycznia

2015 r. tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek o emeryturę, o czym orzekł w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)